

Képernyő

Szegedi stúdió

Engedtessek meg egy személyes „előbeszéd”. Nem tetszenek elhinni, mennyit beszélünk arról, hogy meg kell változnia... Nos igen, majdnem minden mellett — között — az újságírásnak is. Az elektronikusnak, a mikrofonosnak, s ennek az írott sajtónak. A tömegkommunikációnak. A tartalmának s a formájának. A szerkezetének. Az egész működési mechanizmusának.

Nyilvánosság! — szajkózuk, nap nap után, ám a belső vitáknak kevés a látogatja. Ezért biztosan el tetszenek hinni, hogy e téren sem kisebb a bizonytalanság, mint életünk egyéb terein mostanában. Még mindig. Ezért (is) nő a türelmetlenség. Berkeken belül (értsd: szerkesztőségekben, mert tessék elhinni, az újságíró is ember) és távolabban (mert ugye tetszenek tudni, hogy a honpolgárok többsége még mindig nem adta föl a reményt, hogy elsősorban a tömegkommunikációs eszközök azok, amelyek tájékoztatni bírják az öt föltöbb érdek-lő dolgokról, és hogy ezek a dolgok néven nevezhetők, és megtörténtek lesznek egyszer).

Mindezt (nem)csak azért mondom, mert — tetszenek tudni — van úgy az ember, hogy a lelke kilötyt, nem is azért, mert minden írást el kell kezdeni valahogy... Hanem azért (is), hogy el lehessen helyezni, amit most mondok: jók a szegedi tévé-stúdió utóbbi hetekben elküvetett hétfői műsorai.

Mit jelent ez? Mit ér egy jelző?

Megpróbálhatunk viszonyítani, amde mihez? Valószínűleg elfogultnak bizonyulunk (mondtam, hogy az újságíró is ember), ha korábbi szegedi műsorokhoz... Túl gorombának, ha a „nagytevő” magazin-szerű hírműsoraihoz (ugyebár tetszenek tudni, hogy a „nagytevő” szenvedne el gorombaságokat). Azt gondolom tehát, legyünk szerénytelenekek és tegyük egyik serpenyőbe

a saját igényeinket, s lássuk, ehhez képest mit kapunk? A magam részéről legalább annyira várom a tévében feldolgozott információkat a Dél-Alföldön történt, de mindenkit érdeklő dolgokról, az itt fontos, de mindenütt jelenségértékű témákról, mint — fordítva: azt is várom a szegedi stúdiótól, hogy értesítsen itt a dél-alföldi csücsökben arról, mi van a levegőben, mi az, amit ez országnyi légtérből már nem lehet nem észrevenni...

Ha így teszem mérlegre (csak) az utóbbi két hétfőn látottakat, elismerően és (majdnem) elégedetten bólintok. A serpenyőbe rakom az ópusztaszeri fórum tévés feldolgozását és rögtön mellé „a szegedi lakásügyek” néven (finom csomagolásban) forgalmazott országos tömegkommunikációs slágercikk tévés prezentálását. Amit elsősorban korrektnek kell minősítenem, aztán lényegretörőnek, jelenség-látatónak és nem utolsósorban olyan tévériportnak, amely nézőjében megerősíti, táplálja, nevelgeti a manapság sokat emlegetett, de ritkán megtapasztalható civil kurázsit. Már-már citoyen-érzése támad az embernek az efféle tömegkommunikációs élménytől, s talán ha többször és többször elér bennünket ez az e tájon még hiánycikk érzemény, ki tudja, egyszer (állam)polgárok leszünk Közép-Európában... Gyorsan e két hét előtti élmény mellé kíváncsodik a most hétfői adásból a szárszói riport-dokumentum,

(szerkesztő riportere: Király Zoltán), mert ugyanezt érzékelte. Engedtessek most el a szakmai erények részletezése, legyen elég annyi, hogy pompásan megszerkesztett, a műfaj törvényeit tisztelő és használó, a régi híradó- és egyéb dokumentumfelvételekkel precíz tudatossággal gazdálkodó műsor volt. Lényegesebb, hogy mind a jól megválasztott eszközök azt a történeti múltakból is visszakereshető,

s ma létfontos állampolgári magatartás fölmutatását szolgálták, amelynek egyik jellemzőjét egy Szárszón most fölcsaló így fogalmazta: nem instanciázunk, követeljük! Igaz, más összefüggésben, s tudom, ronda dolog szövegkörnyezetükből kiemelni idézetekkel dolgozni, bár a mai magyar sajtóban ez nem ritka. És most, és éppen ide kíváncsodik a hétfői szegedi magazinból kiemelésre Király Zoltán Grósz Károlytal készített interjúja, amelynek első, nyers változatát — az újságírói ügyeleti munka szeszélyének folyamánként — is volt szerencsém látni. Ha ebbe a méltatásba szakmai szempontú részletezés is beleferne (lásd fent), elmondanám, hogy miért jobb az a nyers (hosszabb) változat; ám legyen elég annyi: íme, igazán frissen, fölkészülten tájékoztat a körzeti tévé, nemhogy országos, hanem nemzetközi jelentőségű eseményről...

S most jöjjenek a látszatra helyi érdekű riportok, a folytatásos alsóvárosi kolostor ügye-vitája (Dlusztus Imre), meg a majnai libás iskola (Horváth Dezső) témája. Csak látszatra helyi dolgok ezek. Mert — ahogy Trogmayer Ottó fogalmazott a műsorban — nekünk mindannyiunknak, magyar állampolgároknak közös feladatunk, hogy műemlék — vagy iskolapusztításban bűnösnek mond majd bennünket az utókor, avagy elismeri eredményes erőfeszítéseinket.

Talán kitetszik, hogy a stúdió e két műsora nemcsak tartalmas, érdekes is volt. Nemcsak nézhető, hanem jó-fajta feszültséget keltő. Ilyenekre van szükségünk — legalábbis így látom, ha rá nézek emlegetett, képzeletbeli mérlegemre. Azt se bánám, ha a műsoridő rugalmasan változhatna, s jobb sorsra érdemes riportokat nem kényszerülne ennyire megvagdogni...

Sulyok Erzsébet

Az emlékmű háttére

Sokan találgtják, hogy mi lesz a Tanácsköztársaság-emlékműnek volt háttérével. A nyáron az egyik napról a másikra elkezdtek bontani, aztán amikor végeztek ezzel, a munkások otthagytak mindent. A járókelőknek ilyen egyszerűnek, és ugyanakkor érthetetlennek tűnik mindez.

A háttér viszont más: az 1969-ben avatott Szegedi György-alkotás háttérfaláról néhány burkolólap leestett, azokat akarták visszahelyezni, amikor kiderült, hogy az összes burkolatot le kell szedni. Ezzel még nincs vége, ugyanis a tartófalat is kikezdte az idő, egyszerűen szétfagyott. Azt is elmondták a szakemberek, hogy a szobrot a fehér fal nélkül még nem látta senki, s így feltűnt, hogy milyen jól mutat a térben a bronzalak.

Eljutottam hát addig, hogy miért állt le a munka, most tudatom, hogy miért szünetel. A város főépítész, Kiss Lajos így tájékoztatót:

— Ha már ilyen véletlenek múltok, hogy térbe került a szobor, azon gondolkodtunk, mi lenne, ha nem építenénk újra a falat, csupán egy alacsony darabja maradna jelként. Ez megadná az emlékezés kényszerűségét a helyét esztétikus akasztókkal. Munkatársam, László Iván továbbgondolkodott, és különböző

Nagy László felvétele

variációkat vetettünk papírra, amelyen a zászlótartók változatos helyeit jelöltük meg. Ezek a lobogótartók képzőművészeti gondokkal készülnek majd.

További tájékoztatásból kiderült még, hogy az ilyen átalakítás kötelezettségekkel is jár. Mindenekelőtt az alkotót kell megkérdezni, kikérni véleményét. Ezt meg is tették levélben, de arra nem kaptak választ: a hallgatás beleegyezés. A képző- és iparművészeti lektorátus szeptember 7-én

fogja kiválasztani a rajzos elképzelések közül a megfelelő. Ezután haladéktalanul megkezdik az építést, ha úgy tetszik, az átalakítás.

Látva a vázlatokat, úgy érzem, nehéz dolga lesz a lektorátusnak. Nekem valamennyi tervezet tetszik, és el tudom képzelni azt a látványt, amit a szobor mögötti diszvilágítás nyújt majd, és hasonlóan szépnek gondolom a háttérből megvilágított lobogókat is. Ács S. Sándor

Mitől jó egy iskola?

Semmiképpen sem attól, hogy mekkora épületben helyezték el, hány millió forintba került az átadásig, netán attól: dísztermében ezernél is több vendéget lehet elhelyezni. Bár sokan más-ként vélekednek. Egy gimnázium igazgatója mesélte, hogy azért nőtt eggyel az iskolájába jelentkezők száma, mert a szóban forgó tanulóknak a szülője elégedett volt az adott oktatási intézményben működő számítógépek márkájával és megnyírással. Feltehető, hogy ennek az édesapának a felfogásához áll közel annak a szülőimunkaközösség-vezetőnek a véleménye is, aki egy megfelelő pillanatban mintegy bevallotta, ő bizony mindekelőtt azt várja az iskolától, hogy minél több tudást töltsön a kisfia fejcskéjébe.

De nagyon különös elképzelések élnek a jó iskoláról a gyerekek körében is. Jó az a sulis, ahol kevesen, vagy egyáltalán nem buknak — mondják. Középisikolások hajlamosak arra, hogy a jószág kritériumát azokkal a jó bulikkal hozzák rokon-ságba, melyet az iskola igazgatója rendre engedélyez. Vannak olyanok is, akik a tanári liberalizmusra esküsznek.

Élnek azonban különleges felfogások szakmai körökben, tanítók és tanárok között is. Vannak, akik azt tartják jó iskolának, melyben az igazgató, kapcsolatai révén, a lehető legtöbb jutalmat, prémiumot, túlóradíjat osztja. Egy vélemény szerint az is jó munkahely, ahol az igazgató az épület adottságainak kihasználásával — együtműködés sportkörökkel, TIT-tel, tantermek bérbe adása — jut viszonylag nagy bevételhez, s ezekkel a tanuló- és tanári közösségek számára hasznosan sáfárkodik.

Közvetlenül ide kíváncsodik az a nem ritka helyzet is, amelyben a manipuláció eredményét azonosítják a valósággal. „Ez aztán a jó iskola!” — kiált fel az újság-olvasó. „Nap mint nap olvasok róla. Nem beszélve a rádió és a televízió híradásairól.”

Nos, az eddigi esetekből is látszik, sokan, sokféleképp ítélik meg a jó iskola fogalmát. Én nem mondom, hogy ezek a megközelítések minden ízükben szélsőségesek, irreálisak, de egy közös hibájuk van, s emiatt mégsem lehet elfogadni őket. Ez a közös vonás az, hogy külsőségeket ragadnak meg látszat alapján, sokszor elhamarkodottan ítélnék.

Anélkül, hogy akadémikus teljességre törekednénk, álljon itt néhány példa arra, milyenek kellene lennie egy jó általános és középiskolának — legalább is fő nevelési elvei tekintetében — 1988-ban! Előljáróban azonban szögezzük le: a címben szereplő kérdésre frappáns, rövid válasz is adható. Íme: egy iskola attól lehet jó, hogy minden lehetséges eszközzel kiszolgálja az ott tanuló fiatalok objektív érdekeit. (A „kiszolgálás” legfőbb biztosítéka a szakmailag képzett, erkölcsi tartásában és gyakorlatában példás tanári kar!) A nézeteltérések nagyobb-részt abból fakadnak, hogy mit értünk objektív érdekeknek, s ezek hogyan jelentkeznek a mindennapi gyakorlatban.

Lássuk! A legfontosabb, hogy az oktatási intézmény a nevelésnek mindazon területeit unalja, amelyek az „élet”-re ké-

szülő fiatalok edzettségéhez elengedhetetlenül szükséges gyakorlóterepék. Tehát nem elegendő kizárólag az értelmi nevelés. Nagyon fontos az esztétikai, testi és világnézeti is. Nekem azonban úgy tűnik, hogy a most kezdődő és az ezt követő tanévekben legmarkánsabb feladatát az erkölcsi nevelés válhat. Gazdasági-társadalmi-politikai életünk feladataihoz ezen a területen tud legjobban felzárkózni az iskola. Erkölcsi nevelésen, persze, nem ki-nyilatkoztatásokat és modern ráolvasásokat értünk. Akkor hát mivel tud a pedagógus hatni? Az elvégzett munka megbecsülésével, a kötelesség és a jog kapcsolatának megismertetésével és alkalmazásával, a felelősségérzet fontosságának érzékeltesével, a lelkiismeret szabályozó szerepének megmutatásával. És persze mindezekben személyes, jó példával! Sokan végtetszerűen hatónak érzik ma azokat a jelenségeket, amellyel úton-útfélen találkozunk. Az egoizmust, a történetet, a durvaságot, a mocskos beszédet. Valljuk meg, sokszor tehetetlenség veszt rajtunk erőt. Úgy érezzük, ezek visszaszorításának fontossága eltörlőd gazdasági nehézségeink megoldására tett kísérleteinké mellett. Pedig ez nincs így, ennek hite súlyos szemléleti hiba. Ezek az immorális jelek az élet minden területén jelentkeznek, mindenütt hatnak, s ott kell visszaszorítani őket, ahol éppen felütik a fejüket. Vagyis mindenütt, tehát az iskolában is. Egy, magára valamit is adó pedagógusnak és iskolának legfőbb feladata legyen az ellenük vívott harc!

Ezzel együtt újra és újra napirendre kell tűzni az elemi viselkedési formák megtanítását, és meg kell követelni a betartását! Egy jó iskola nem mondhat le arról, hogy tanulói érthetően beszéljenek, szabatosan, magyarosan, világosan fogalmazzanak! Nem mondhat le arról, hogy ki ne alakítsa a gyerekekben az ember-társaik, a mők, szüleik és tanáraik iránti megkülönböztetett tiszteletet. S ha a még fel nem sorolt lépéseket is megteszi — minek soroljam tovább a feladatokat, mindenki érti már, milyen elemi, mégis, mindig elfelejtett követelményekről írok —, ha rendet és fegyelmet tart, akkor jó iskolának mondhatja magát.

Mindennek kialakításában nélkülözhetetlen a jó igazgató. Az a fajta igazgató, aki nem annyira főnöke a tanári testületnek, mint inkább első munkása. Szerencsés az a közösség, melynek legfőbb vezetőjét úgy ismerik a „tagok”, mint az értük legtöbbet tevőt, az értük legtöbbet fáradozót. Ez azért is fontos, mert demokráciában nem nagyon gazdag közéletünkben a főnök, a vezető példájának és ezzel együtt elvárásainak való elégtétel meglehetősen elterjedt gyakorlattá vált. Ha az igazgató elvárásai igényességet, szerénységet, lelkiismeretes munkavégzést tartalmaznak, akkor az iskolának nyert ügye van. Nem biztos ugyan, hogy kitüntetik, nem biztos, hogy naponta cikkeznek róla az újságok, de a diákok, tanárok, szülők jó közérzete nemesebb lesz minden külső elismerésnél. Egy ilyen iskolát joggal tekinthet akár kiválónak is az ott dolgozók közössége.

Csertői Károly

Elhunyt Dániel János

Életének 79. évében elhunyt Dániel János, az alföldi munkásmozgalom ismert személyisége.

Dániel János 1909-ben született Típaron. A szegény-napszámoscsaládból származó fiatalember már a négy elemi osztály elvégzése után kenyérkeresővé vált, a bányaküti uradalomban dolgozott. Mint e Békés megyei vidéken többen, ő is fiatalon kapcsolatba került a munkásmozgalommal. 1931-ben belépett a szociáldemokrata pártba, ahol propaganda-munkát végzett, s néhány évvel később beválasztották a helyi vezetőségbe is. Haladó nézetei miatt gyakran volt kitéve a csendőrség zaklatásának, rendőrségi felügyelet alá is helyezték, majd 1941-ben letartóztatták. Bevonulása után frontkatonai szolgálatát töltötte, s innen hazatérve már 1944 végén kérte felvételét a meg-alakuló legális kommunista pártba. Ebben az időszakban

nagy részt vállalt az akkor alakuló szövetségek munkájából, alapító tagja volt a DÉFOSZ-nak, s bekapcsolódott a földigénylő bizottság tevékenységébe is. A pártban folytatta propagandista-munkáját, miközben a Nagykamarási Ságvári Termelőszövetkezet létrehozásán alapító tagként fáradozott. Később itt választották párttitkárrá. 1959-ben családjával Szegedre költözött, s a kábelgyárban dolgozott nyugdíjba vonulásáig.

Dániel János útútját, munkásmozgalmi tevékenységét pártunk több kitüntetéssel ismerte el, így tulajdonosa volt a Szocialista Hazáért Erdemrendnek és a Felszabadulási Jubileumi Emlékéremnek is.

*
Dániel Jánost szeptember 5-én 14 órakor kísérik utolsó útjára a Belvárosi temetőben.

MSZMP Szeged Városi Bizottsága

Díjak Angliából

Hazaérkezett a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú női kara Angliából, ahol Middlesborough-ban, a nemzetközi kórus- és néptáncfesztiválon az ifjúsági kategóriában első, a női kar kategóriában — egy hazai kórus mögött — második díjat szerzett. A versenyen népdal kategóriában és szóló hangszereken harmadik díjat nyert Beslin Anita, Földi Kriszta, akiket Dombiné Kemény Erzsébet kísértet föl. Értékes helyezéseket ért el Bárdi Sándor két tanítványa: a műdalosok között hetedik lett Sipos Tünde, nyolcadik pedig Szelecsán Erika. A fesztiválon — melyen Maczelka Noémi kísérté zongorán a szegedi kórust — több mint háromezer ember énekelt és táncolt, közel harminc kategóriában, húsz zsűritag előtt. Mihálka György, a kórus vezetője beszámolt arról, hogy meglátogatták York városát, és Londonban is körülnézhetek. Az utazást a Soros-alapítvány támogatta.